

دشواری

کسب و کار

در سال ۸۷

سید حمید حسینی

اوضاع اقتصادی و تجاری کشور در سال ۸۷ قطعاً متأثر از عملکرد اقتصادی سال ۸۶، بودجه مصوب سال ۸۷ و فشارهای بین المللی ناشی از تصویب قطعنامه سوم خواهد بود. آثار تحریم های بانکی در عرصه واردات و صادرات در نیمه دوم سال ۸۶ تا حدودی ملموس بود و به نظر می رسد این امر در سال ۸۷ نگران کننده باشد. در صورتی که مسوولان کشور مکانیزمی برای انجام معاملات، به غیر از رویه های معمول بانکی و صرافی نیندیشند، بنگاه های اقتصادی دچار مشکل خواهند شد و حجم تجارت خارجی کشور نیز کاهش خواهد یافت. بنابراین ما باید از ظرفیت های کشور در کشورهای همسایه و دوستانمان در عرصه بین المللی به نحو مطلوب استفاده کنیم. ضمناً تا نیمه دوم امسال که انتخابات امریکا برگزار خواهد شد، امکان تغییر سیاست ها و معادلات بین المللی وجود نخواهد داشت.

آمار و ارقام نشان می دهد که حجم تجارت خارجی کشور در سال ۸۶، با وجود تهدیدات خارجی و قطعنامه های صادره، افزایش یافته است و مجموع صادرات غیرنفتی کشور صرف نظر از صادرات میعانات گازی، از اهداف تعیین شده در برنامه توسعه فراتر رفته و به رقم ۱۵ میلیارد دلار خواهد رسید. این درحالی است که طبق جداول برنامه چهارم، رقم صادرات برابر ۱۰/۵ میلیارد دلار هدف گذاری شده بود. در عین حال، اگرچه میزان صادرات روندی مثبت داشته است، اما متناسبانه میزان واردات کشور تا پایان سال ۸۶ از مرز ۳۶ میلیارد دلار در برنامه چهارم خواهد گذشت. با این حال، در یک جمع بندی کلی می توان تراز بازرگانی خارجی کشور را مثبت قلمداد کرد. در سال گذشته عوامل چندی نیز بر فضای بازرگانی و تجارت کشور تأثیر منفی گذاشتند که عبارتند از:

پدید آورد که نیاز به بازنگری جدی در سیاست ها و پیش بینی صحیح میزان مصرف داخلی و توان صادراتی کشور را به مسوولان امر گوشزد می کند. واضح است که اتخاذ تصمیمات دفعی و واحده و ابتکارات خلق الساعه برای مسوولان مشکل ساز و

خارجی، لوازم خانگی و نیز قاچاق میلیون ها گوشی تلفن همراه به بازار بود. در عین حال، جلوگیری از واردات برخی اقلام و وضع عوارض ویژه برای صادرات برخی اقلام دیگر مانند گندم، سیب زمینی و تخم مرغ، برای اقتصاد و تجارت کشور اثری

(۱) تغییر تعرفه ها: در سال ۸۶ نیز مانند ۸۵ شاهد تصمیمات کمیسیون ماده یک قانون مقررات صادرات و واردات در رابطه با کاهش و افزایش تعرفه ها بودیم که در نتیجه آن، واردات بدون برنامه و بی رویه اقلامی چون شکر و میوه های

برای دست اندرکاران ددرساز و غیرقابل قبول خواهد بود و باید از آن جلوگیری شود.

(۲) نقدینگی: افزایش حجم بودجه دولت و تزریق پول توسط بانک ها به جامعه باعث شد که حجم نقدینگی کشور به حدود ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی رسیده و در نتیجه میزان تقاضا برای خرید کالا افزایش یابد. این امر سبب افزایش حجم واردات و رسیدن آن به رقم ۴۲۰۷۵/۷۰ هزار تن در ۱۲ ماه آغازین سال ۸۶ شد و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال از مرز ۴۸ میلیارد دلار نیز بگذرد که مطلوب نیست و منجر به کاهش اشتغال و کاهش میزان رشد در بخش صنعت خواهد شد. علاوه بر این، حجم عظیمی از نقدینگی موجود در جامعه به یکباره به بازار مسکن سرازیر شد و شاهد تبعات ناگواری چون افزایش ۵۰ درصدی بهای مسکن بودیم که این امر نشان می‌دهد افزایش درآمد های نفتی کشور بیش‌تر از آن که برای اقتصاد کشور مفید باشد، به جیب مالکان واحدهای مسکونی رفته است؛ حال آن که سهم بخش مسکن در تولید ناخالص داخلی کشور حداکثر برابر با شش درصد است. البته باید گفت که میزان رشد در بخش صنعت و معدن از موضوعات مناقشه برانگیز محافل اقتصادی بود و در غیاب اعلام رسمی و قطعی بانک مرکزی در این خصوص ارقامی بین شش تا ۱۲ درصد اعلام شده است که کارشناسان منتظر اعلام قطعی و رسمی نرخ توسط بانک مرکزی هستند.

(۳) خصوصی سازی: در سال ۸۶ فضای اقتصادی کشور متأثر از ابلاغیه مقام معظم رهبری و تعیین سیاست های کلی نظام در خصوص اصل (۴۴) قانون اساسی بود. این موضوع و شیوه های اجرایی کردن و قانونمند کردن آن بحث و گفت‌وگو و اظهارنظرهای فراوانی را در رسانه ها به

همراه داشت و در نهایت با تشکیل کمیسیون ویژه در مجلس شورای اسلامی، ابلاغیه مقام معظم رهبری در قالب یک قانون حدود ۱۰۰ ماده‌ای به تصویب رسید که مشتمل بر موضوعاتی چون آزادسازی، واگذاری تصدیگری‌های بخش‌های دولتی، توانمند سازی بخش خصوصی و قانون تسهیل رقابت و ضدانحصار، سهام عدالت و... بود. متأسفانه این قانون در بعضی از بندها با نظر شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام که حافظ سیاست‌های کلی نظام است، مغایرت داشت و پس از اصلاح به تازگی به تصویب رسید. اگر خصوصی سازی به اهداف اصلی خود که ارتقای توانمندی بخش غیردولتی، گسترش عدالت و رشد اقتصادی کشور است، نائل شود، به طور حتم بازار داخل کشور جوابگوی میزان تولیدات نخواهد بود و ضروری است که صادرات کشور افزایش یابد.

در سال ۸۶ میزان واگذاری ها در قالب سهام عدالت و دیون دولت و خصوصی سازی به رقم حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان رسید که این رقم امیدوارکننده است، اگرچه ۷۰ درصد آن سهام عدالت و رد دیون دولت بوده است، ولی حضور سرمایه‌گذاران خارجی در فرآیند واگذاری ها و فروش پتروشیمی رازی به خریداران ترک مقدمه ورود مستقیم سرمایه خارجی به بازار ایران است.

(۴) یارانه ها: کارشناسان اعتقاد دارند، پرداخت میلیارد ها تومان یارانه در بخش های مختلف اقتصادی باعث غیررقابتی شدن فضای اقتصادی کشور و بهره‌وری پایین است و باید اقدامی جدی در جهت هدفمند کردن یارانه ها انجام داد که در سال ۸۶ با توجه به تاکید مجلس و فشارهای بودجه اقدامات موثری در این زمینه آغاز شد که از

مهم ترین آن‌ها به کارگیری کارت هوشمند سوخت در ۹ ماه گذشته بود و با وجود این که ضعف‌هایی داشت، ولی از رشد بی رویه مصرف و قاچاق میلیونی فرآورده ها جلوگیری کرد و مسوولان را مصمم کرد تا در رابطه با سایر اقلام نظیر فرآورده های نفتی و پتروشیمی، نان و برنج چاره اندیشی کنند.

شاید مهم‌ترین قدم در این زمینه راه اندازی بورس فرآورده های نفتی و پتروشیمی است که موجب شفاف سازی بازار و حذف میلیاردها تومان رانت شد. این اقدام که نتیجه آن جلوگیری از قاچاق این اقلام و مصرف بهینه آن‌ها خواهد بود، زمینه ساز ورود سرمایه‌گذاران جدید به حوزه تولیدات محصولات پایه نفتی و پتروشیمی خواهد شد و منطقی شدن قیمت باعث رسیدن به اهداف کشور در صنعت پتروشیمی یعنی رسیدن به تولید ۴۵ میلیون تن خواهد شد. اکنون تولیدات صنعت پتروشیمی حدود ۱۷ میلیون تن است که با راه اندازی سه واحد جدید به ۱۹ میلیون تن و در صورت راه اندازی سایر واحد ها به رقم ۲۲ میلیون تن خواهد رسید که درآمد کشور از صادرات پتروشیمی فقط ۵/۵ میلیارد دلار خواهد بود و آثار افزایش میزان تولیدات محصولات پتروشیمی و تشکیل بورس فرآورده های نفتی و پتروشیمی در سال آینده نمایان خواهد شد.

بنابراین اولویت‌های سال ۸۷ به شرح زیر خواهد بود:

کنترل نقدینگی و تورم، هدفمند کردن یارانه‌ها، تدوین یک سازوکار ویژه برای معاملات خارجی کشور، حضور فعال در عرصه بین المللی و گسترش معاملات خارجی.

خواننده گرامی

تحریریه ویژه‌نامه اتاق بازرگانی ایران آماده دریافت نظریات، پیشنهادات و انتقادات سازنده شما در رابطه با مطالب چاپ شده می‌باشد.
تلفن و نمابر: ۸۸۳۰۸۳۳۳
editorial@iccim.org